

labod

NOVO MESTO, 14. APRIL 1976* LETO VI., ŠT. 3.

labod

TOVARNA OBLAČIL
NOVO MESTO

labod

27. APRIL

V ponedeljek, dne 27. aprila, bo minilo natanko 35 let, ko je bila v Ljubljani na Večni poti v hiši našega znanega akademika Josipa Vidmarja ustanovljena Protiimperialistična fronta, to je kasnejša Osvobodilna fronta. Na ustanovnem sestanku so bili: Boris Kidrič, dr. Aleš Bebler in Boris Zihelr za KPS; Tone Fajfar kot zastopnik krščanskih socialistov; Jože Rus, kot zastopnik demokratičnega krila Sokolov; ter Jože Vidmar, dr. Fran Šturm in dr. Ferdo Kozak kot zastopniki slovenskih kulturnih delavcev. Takrat so se domenili, da gredo vsi svobodoljubni Slovenci v boj proti okupatorju in domačim izdajalcem ter se dotaknili vprašanj, ki so tedaj bili življenjskega pomena za razkosani slovenski narod.

Ta dan Slovenci s ponosom štejemo kot dan, ko je bil položen temeljni kamen naše narodnoosvobodilne borbe in ljudske revolucije.

živahna dejavnost v marcu

Mesec marec je bil izredno razgiban. Malodane vsa samoupravna struktura celotne tovarne je imela polne roke posla. Pred samoupravnimi organi in delavci tovarne so bili predlogi o zelo pomembnih odločitvah. Naj navedemo najpomembnejše:

- oceniti in analizirati je bilo treba poslovanje v minulem letu ter analizirati zaključne račune TOZD, podjetja in še TIP–TOP;
- sprejeti je bilo treba gospodarski načrt za leto 1976;
- sprejeti je bilo treba načrt zagotavljanja plačil med uporabniki družbenih sredstev;
- začeta je bila razprava o samoupravnem sporazumu o temeljnih samoupravnih planov;
- v razpravo so šle osnove razvoja TOZD in OZD Labod do leta 1980;
- sprožena je bila predvolilna in volilna dejavnost za volitve v nove organe upravljanja;
- dokončno se je bilo treba pogovoriti o nekaterih TOZD o predlogih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov itd.

Razprava o vseh teh tako pomembnih vprašanih je potekala najprej v organih po TOZD, in sicer vse do konca marca. O razčiščenih predlogih so razpravljali zbori delovnih ljudi v vseh TOZD in delovni skupnosti skupnih služb v času od 29. 3. 1976 do 20. 4. 1976. Celoten postopek je bil sklenjen na seji skupnega delavskega sveta, ki je bila 3. 4. 76 v Novem mestu.

V tem sestavku bi radi opozorili le na nekatere stvari, ker menimo, da pomenijo prelomnico v delovanju tovarne oblačil Labod. Letošnje leto bo namreč prvo leto, ko se bomo v naši tovarni preizkusili tudi v težki konfekciji. Tovarna je tako dobila verjetno svojo dokončno

proizvodno strukturo. Težave, ki smo jih sicer pričakovali, so v bilanci TIP–TOP ob koncu 1975 leta izkazale 13.011.057,65 dinarjev nepokrite izgube. Za pokrivanje le-te je bil dogovorjen na zborih naslednji program:

1. S pomočjo pristojnih občinskih skupščin Ljubljana – Bežigrad, Idrija in Trebnje je potrebno zagotoviti vire za pokritje nekrite izgube za TOZD TIP–TOP v Ljubljani v višini 7,5 milijonov din.

2. Za pokritje izgube v TOZD Temenica dajo TOZD Ločna, Libna in Delta iz sredstev svojih rezervnih skladov posojilo, za katerega se pogodbeno dogovorijo te TOZD med seboj. Posojilo bi moralo znašati 5,5 milijonov dinarjev.

Druga izredno pomembna odločitev na zborih je bil sklep, da pričnemo javno razpravo o samoupravnem planiranju in programu razvoja do 1980.

V izhodiščih samoupravnega plana Laboda do leta 1980 smo izhajali iz dosežane dosežene organiziranosti in strukture Laboda, iz doseženih poslovnih rezultatov, poslovne usmeritve, dosežene stopnje razvoja tekstilne industrije in še posebej konfekcije v SRS in SFRJ, dosežene stopnje vključevanja v mednarodno delitev dela, iz potrebe po krepitvi materialne baze TOZD, vključujoč vse elemente, ki sestavljajo združeno delo, iz resolucije SRS o razvoju v obdobju 1976 do 1980 itd.

Naj navedemo nekaj osnovnih planskih predvidevanj:

1. Zaposlenost – število delavcev se bo povečalo le za 2,9 %. Planiramo le fluktuacijo in zasedbo nezasedenih delovnih mest. V TOZD Ločna se bo število delavcev celo zmanjšalo.

	1975	1980
TOZD LOČNA	530	490
TOZD LIBNA	392	410
TOZD DELTA	396	410
TOZD TIP–TOP	380	400
TOZD TEMENICA	200	245
DSSS	238	245
SKUPAJ:	2136	2200

2. Storilnost dela se bo do leta 1980 povečala v proizvodnji perila – šport za 10 – 12 % in v proizvodnji vrhnjih oblačil (kjer je izkoriščena storilnost nižja) 15 – 20 %. Večja storilnost bo zagotovljena z boljšo organizacijo dela in višjo avtomatizacijo proizvodnje (menimo, da pri intenzivnosti dela ni pričakovati večjih rezultatov, ker je že dosežen optimalni nivo).

3. Količinska proizvodnja se bo do leta 1980 povečala za 15 – 18 % (3 % na račun povečanja števila delavcev in 15 % na račun povečane storilnosti dela).

4. Vlaganje v osnovna sredstva ne bodo usmerjena v razširitev proizvodnih kapacitet, temveč v zboljšanje delovnih pogojev (gradnja proizvodnih prostorov v TOZD Libna in nakup objektov zavoda za požarno varnost v Novem mestu za TOZD Ločna in SKS) in nadomestitev ter modernizacijo strojne opreme.

5. Pri oskrbi s surovinami bomo usmerjeni predvsem na domači trg, na uvoz pa le tam, kjer na domačem trgu ne bo možno zagotoviti ustrezne kvalitete.

6. Pri prodaji izdelkov je treba zagotoviti med domačim trgom in izvozom naslednja razmerja:

perilo šport	50 : 50
vrhnja oblačila	70 : 30

7. Celotni dohodek bo v tem obdobju porastel za približno 45 %, bruto dohodek pa za 46 %. Amortizacija se bo povečala za 31 %, sredstva za osebne dohodke za 31 % in sredstva poslovnega sklada 85 %.

Povprečni mesečni dohodki se bodo povečali od 2.850.– din na približno 3.700.– dinarjev. Pri delitvi dohodka bo potrebno zagotoviti, da bodo sredstva za sklade naraščala nekoliko hitreje od osebne, skupne in splošne porabe.

8. Ker predstavlja obdobje 1976 – 1980 obdobje nadaljnje stabilizacije našega gospodarstva, bo treba v teku obdobja povečati racionalizacijo na vseh področjih. Kajti le z dosledno racionalizacijo bo možno dosežati takšne rezultate, da bomo lahko sledili potrebam po porasti standarda zaposlenih in krepili materialno bazo TOZD.

9. Z vključevanjem oziroma s sporazumevanjem z ostalimi udeleženci v reprodukcijskem procesu bomo težili za takimi odnosi, da bodo doseženi rezultati dejansko odraz vloženi sredstev in dela in da bodo vsi udeleženci sodelovali pri poslovnih rizikih.

10. Na domačem trgu bo potrebno še tesneje sodelovanje s trgovino. Zagotoviti bomo morali dodatna sredstva za vlaganje v trgovino v višini 10 – 15 milijonov dinarjev.

11. V skladu z novimi predpisi o združenem delu in samoupravnem planiranju bo treba dograjevati in izpopolnjevati dohodkovne in ostale odnose v DO in v TOZD.

skrinjica

Na popoldanski tribuni dne 2. aprila 1976 so se delavke TOZD „Ločna“ domiselno odločile, da do naslednje tribune napolnijo skrinjice z vprašanji in pripombami, ki se tičejo proizvodnje, priprave dela in odnosov v proizvodnji nasploh. Na naslednji tribuni pa se bodo pomenile o problemih.

12. Z izpopolnitvijo sistema informiranja moramo zagotoviti, da bodo vsi delavci lahko imeli pregled nad uresničevanjem planov in uresničevanjem kontioviranega planiranja, nad gospodarnostjo in združenim dohodkom in nad doseženimi rezultati dela.

13. Za nadaljnji razvoj počitniške in rekreacijske dejavnosti bomo v tem obdobju zgradili rekreacijski center v Sromljah z vložitvijo 3.000.000.– dinarjev, ki pa jih bomo oplemenitili še z lastnim prostovoljnim delom in s sodelovanjem pri gradnji počitniškega centra na malem Lošnju, kjer si bomo z vložitvijo 8 milijonov dinarjev zagotovili 150 ležišč. Izbrati pa bo treba še ostale možnosti, da bo zagotovljen letni oddih čimvečjemu številu delavcev.

14. Z neposrednim sodelovanjem s posameznimi krajevnimi skupnostmi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi bodo tudi nam zagotovljene boljše storitve zdravstvenega varstva, otroškega varstva, šolstva in ostale oblike splošnega standarda.

Izredno pomemben je tudi dokument – načrt zagotavljanja plačil med uporabniki družbenih sredstev. S tem dokumentom smo analizirali stanje, in sicer z vidika odnosov do dobaviteljev in kupcev ter sprejeli ustrezne ukrepe, da bi v novih razmerah poslovali kolikor toliko normalno. Večjih problemov ne pričakujemo, če bomo vsi dosledno izvrševali svoje naloge.

Ob sprejemanju gospodarskega načrta za leto 1976 je bilo sprejetih tudi veliko ukrepov, ki vodijo k boljšemu gospodarjenju, večji produktivnosti in boljši kvaliteti proizvodov.

Vse TOZD morajo zato sprejeti na teh izhodiščih svoje programe racionalizacije poslovanja in varčevanja. Tudi delovna skupnost skupnih služb bo pripravila svoj program, ki pa se bo glede na posebne dolžnosti verjetno malo razlikoval od tistih v TOZD.

MILAN BRATOŽ

Vrhnja oblačila so se uspešno predstavila na beograjskem spomladanskem sejmu

Šivanje ženskih bluz in moških srajc

problemi menjave modelov v velikih brigadah

Če vzamemo v roke žensko bluzo, se nam na prvi pogled zdi, da je podobna moški srajci. Vendar se moramo zavedati, da je med podobnim in istim velika razlika. Prav ta razlika pa se premalo tehnološko analizira pri pripravi proizvodnje. Predvsem bi morali najprej upoštevati usklajenost kapacitet vseh proizvodnih oddelkov za izdelavo bluze. Toda tega ni mogoče upoštevati zaradi nepravilno planirane proizvodnje. Ko že začnemo z izdelavo bluz, šele ugotovimo, da nam na primer v prikojevalnici nastaja ozko grlo, kar ima za posledico primanjkanje dela v šivalnici. Ne koristi nam veliko, če potem nadomestimo delovno mesto z neusposobljenimi delavkami, podaljšano delo pa je povezano z večjimi proizvodnimi stroški.

Če na drugi strani analiziramo strojno opremljenost, ugotovimo, da bi na nekaterih delovnih mestih potrebovali drugačne delovne naprave kot jih potrebujemo pri izdelavi moške srajce. Toda posluževati se moramo strojev, ki so nam pač na razpolago – s tem se kvaliteta izdelka zniža, če pa jo hoče-

zakon o združenem delu

Pred nami je besedilo osnutka zakona o združenem delu. Naloge družbenopolitičnih organizacij so, da delavce seznanijo z vsebino, zlasti pa s cilji.

Začel se je čas, v katerem bomo morali narediti vse, da bodo vsi delovni ljudje spoznali namen za ustavo nedvomno najpomembnejšega dokumenta. Sodeč po velikem zanimanju delavcev, ni ovir, da to ne bi opravili, ker smo se dogovorili, da je treba poskrbeti za delavcem razumljiva pojasnila, za odgovore na sleherno vprašanje. Vsak delavec mora spoznati, kaj želi osnutek, saj je to pogoj za začetek temeljite razprave, katere namen je spreminjanje samoupravnih razmer v naših bližnjih okoljih.

mo obdržati na primernem nivoju, je to pogojeno z daljšim časom izdelave in večjim napotkom delavke.

Zavedati se je tudi treba, da se razlikujejo materiali za izdelavo srajc od materialov za izdelavo ženskih bluz.

Težave nastajajo tudi zaradi negotovosti delavk na nekaterih delovnih mestih, ker so v dvomih, če bodo dosegle enak učinek pri izdelavi bluze, kot pri izdelavi srajce.

Največji problem pri izdelavi ženskih bluz pa so majhni delovni nalogi različnih modelov. Iz tega sledi, da mora delavka večkrat na dan menjati operacije in model. Vemo, da je pro-

duktivnost nižja, če se model veliko menja.

Težave nam povzročajo tudi dvignjena delovna mesta oziroma viseči trak, ki onemogoča normalno proizvodnjo bluz, kajti dolžina delov pri bluzah ne odgovarja srajčnim normativom, zato si morajo delavke dajati delo na krila ali pa obešati na zaščitne ograje, od koder padajo deli na tla, se pomešajo in umažejo. Delavka izgublja čas s pobiranjem in ponovnim zlaganjem delov.

Poseben problem nastaja pri majhnih delovnih nalogih različnih modelov v velikih brigadah šivanja. Za tako razdrobljeno proizvodnjo bi morali formirati manjše brigade, ki bi se lažje prilagajale majhni serijski proizvodnji.

Če analiziramo le en del moške srajce in ženske bluze, na primer ovratnik, ugotovimo podobnost, ne pa enakost. Ovratnik bluze je že po otipu mehkejši in oblikovan tako, da pri šivanju zahteva drugačne prijeme. Tudi napetost sukanca na strojih je pri izdelavi bluze drugačna kot pri izdelavi srajce. Tudi material je mnogo mehkejši, prav tako tudi podloga. Preden vse to prilagodimo kvaliteti, da proizvodnja tako normalno steče, je količina po nalogu že pri kraju.

Pri analizi časov in plana torej vidimo, da učinek oziroma produktivnost v taki razdrobljeni proizvodnji moških srajc in ženskih bluz pada.

Konkreten podatek: pri izračunu smo ugotovili, da je produktivnost v tako mešani proizvodnji padla za 15 %.

FRANC KRANJC

od 1. aprila

S 1. aprilom 1976 so začele veljati določbe novih zakonov o zavarovanju plačil med uporabniki družbenih sredstev in o ugotavljanju ter obračunavanju skupnega dohodka. Akcija za organiziranje družbenega dela in zavest, da je treba izpolniti smotre novih predpisov predvsem z ustvaritvijo dokončnih in neodložljivih pogojev, da dejansko razpolaga z realno ustvarjenim dohodkom tisti, ki ga je ustvaril. Namen in smotri so jasni: onemogočiti obračunavanje navideznega dohodka in na njegovi podlagi sodelovanje pri delitvi, preprečiti nepokrite investicije, anticipirati potrošnjo in nelikvidnost. Torej je bistvo ukrepov to, da bi pripeljali do stabilizacije gospodarjenja, razčistili obstoječe dolge in onemogočili neopravičeno eksistenco na račun tuje dohodka ter na škodo vse družbe.

Ob multilateralni kompenzaciji so bili doseženi omejeni učinki. Delavski svet delovne skupnosti skupnih služb je ugotovil na seji dne 12. 3. 1976, da je dolžnikov v OZD „Labod“ po stanju 31. 12. 1976 kar za 25.000.000 din. Napori za ugotovitev žarišč nelikvidnosti ter pregled finančno ekonomskega stanja so že dali prve rezultate. Vendar moramo bitko za razčiščevanje stanja in določitev ekonomskih perspektiv nadaljevati z dviganjem produktivnosti gospodarjenja.

Če skušamo povzeti številne razprave in informacije o pripravah za izvajanje določb novih zakonov je očitno, da je zmagalo mnenje, da morajo imeti priložnost za nadaljnji obstanek v procesu družbene reprodukcije samo perspektivne delovne organizacije. V kolikor bi od tega načela odstopili, bi to pomenilo, da nadaljujemo po stari poti. Nadaljevanje take politike, ne bi bilo v skladu z ustavnimi načeli.

Potrebna je splošna družbena mobilizacija, da bomo tudi to oviro uspešno prekosčili.

5 vprašanj + 5 odgovorov

S prisotnostjo delavcev iz neposredne proizvodnje, sestanki, kakršen je bil 4. marca 1976 v naši tovarni, vsekakor pridobivajo neposrednost in učinkovitost.

Na sedanji stopnji razvoja naših samoupravnih odnosov je prav, da privlečemo iz arhiva na plan tudi stvari, o katerih smo se pred leti demokratično dogovorili, žal pa v praksi nanje vse preveč pozabljamo. In vendar je teh 5 vprašanj za nadaljnji razvoj odnosov bistvenih. Katera so ta vprašanja?

1. Kaj je samoupravna iniciativa?

Samoupravna iniciativa je po svoji izvirnosti pravica in dolžnost:

- a) vsakega delavca oziroma delovne skupine, ki je sestavni del samoupravnega mehanizma v temeljnih organizacijah združenega dela in v podjetju;
- b) vsake enote, službe, oddelka, ki po svojem organizacijskem položaju morajo oblikovati in dajati predloge samoupravnim organom v odločitve;
- c) vodje podjetja, TOZD in drugih, ki so v položaju individualnih izvršilnih organov;
- d) družbenopolitičnih organizacij, ki po ustavnopravnem položaju poleg drugega dajejo organom upravljanja tudi svoje predloge in postavljajo zahteve glede urejanja družbenopolitičnih in družbenoekonomskih razmer v podjetju.

2. Kakšni naj bodo predlogi za organe upravljanja?

Predlogi morajo biti v celoti utemeljeni in morajo izhajati iz sprejete poslovne politike po samoupravnih aktih in gospodarskih načrtih. Le taki so osnova za samoupravno obravnavanje in sprejemanje poslovnih odločitev. Šele na tej podlagi lahko člani samoupravnih

organov na svojih sejah spoznajo družbenoekonomsko korist predlogov, njihovo usklajenost s skupnimi interesi večine delavcev in vpliv predlogov na poznejše družbenoekonomske in politične razmere v podjetju, če se zanje odločijo.

Če dana iniciativa ne omogoča samoupravnemu organu, da se v tem smislu lahko takoj odloči, lahko le-ta zadalži ustrezno strokovno službo ali drugo skupino delavcev, da oblikujejo predlog v celoti.

3. Kakšna mora biti odločitev organa?

Odločitve o predlogih na sejah samoupravnih organov se morajo nanašati tako na določanje – sklepanje o predlogu, kot na izvrševanje sprejetega predloga. Na sejah organov upravljanja morajo biti obvezno prisotni tudi delavci – predlagatelji, ki na ta način prevzamejo še javno odgovornost za izvršitev predlogov (če organi upravljanja ne odločijo drugače!) in za zagotovitev predvidenih poslovnih učinkov.

Izvrševanje odločitev je vezano na temeljno načelo, da organ upravljanja ne odloča po svoji presoji ali najboljšem prepričanju, kdo naj sklep izvrši, temveč je nosilec zadolžitve že objektivno določen glede na obstoječo organizacijo dela v temeljnih organizacijah združenega dela. Pri tem pa je za uspešnost poslovanja važno še to, da je čas od nastanka poslovnega problema do oblikovanja predloga in njegove izvršitve čim krajši in da je v tem času sprejeta optimalna samoupravna odločitev za potrebno poslovno akcijo.

Dolžnost izvrševanja samoupravnih zadolžitvev je v podjetju naloga slehernega delavca in ena od osnovnih dolžnosti vodstvenih in vodilnih delavcev v podjetju. Vodje so še posebej odgovorni za to, da organizirajo izvrševanje vseh sklepov in da skupaj s strokovnimi in proizvodnimi delavci skrbijo, da so izvršeni kvalitetno in v določenih rokih.

4. Kaj pa kontrola izvrševanja sklepov?

Kontrola izvrševanja je funkcija organiziranega dela, da na ta način zagotavlja osebno odgovornost delavca in poslovni učinek. Zato je važna tudi delavčeva samokontrola, da po izvršitvi zadolžitve pošlje kratko poročilo o izvršeni zadolžitvi. Sprotno spremljanje, če posamezne enote oziroma njihovi delavci v določenih rokih in na predpisan način izpolnjujejo sprejete zadolžitve, omogoča organom kontrolo nad izvrševanjem sklepov in zadolžitvev.

Občasno obračunsko kontrolo opravljajo določene strokovne službe, ki redno spremljajo tehnološki proces in kvaliteto proizvodnje, opravljajo finančno kontrolo in evidentirajo poslovne uspehe ter sestavljajo periodične obračune in zaključne račune.

Kontrola izvrševanja in njene posledice temelje na odgovornosti delavcev podjetja, da za strokovnost in smotrnost svojih predlogov odgovarjajo tudi potem, ko jih sprejmejo samoupravni organi TOZD in podjetja. Kontrola pomaga odpravljati pomanjkljivosti strokovnega in proizvodnega dela ter sprejetih predlogov in omogoča prilagaja-

nje spremenjenim razmeram ter pogojem poslovanja.

5. Kako pa lahko ukrepamo zoper tiste, ki se ne drže tega „reda“? Sankcije proti izvršiteljem zaradi osebne neodgovornosti določajo zakon in interni samoupravni akti. Na podlagi poročil, evidence in obračunov se objektivno ocenjuje tudi delo, zlasti vodilnih in strokovnih delavcev podjetja. Če sklep ni izvršen, je možen postopek zaradi kršitve delovne dolžnosti ali pa postopek za povrnitev škode, ki je zaradi tega nastala. Če gre za hujšo neodgovornost ali neučinkovitost, je to pomemben argument, da delavec ne izpolnjuje zahtev delovnega mesta.

Dogovorili smo se, da je izvrševanje sklepov samoupravnih organov eden od osnovnih kriterijev, po katerih se ocenjuje delo vodilnih delavcev. Ocene se upoštevajo v razpravah ob zaključnem računu, ob ponovnem imenovanju na delovnem mestu in tudi med letom, če vodje niso sposobni ustrezno organizirati dela in zagotoviti točno ter kvalitetno izvrševanje sklepov upravnih organov.

Določili smo tudi, da posebno hudo kršita delovne dolžnosti delavec, ki ne izvrši samoupravnega sklepa ali ne da ustrezne informacije, in delavec, ki se ne ravna po samoupravnih predpisih in se ne poslužuje postopka za rešitev postavljenih zahtev ter prekine delo.

Če sem z zastavljenimi vprašanji in odgovori vzbudil pri vas, spoštovani sodelavec, razmišljanje o njih, bi bilo prav, da skušate tudi še več prispevati za njihovo realizacijo v praksi.

MILAN BRATOŽ

v adlešičih želijo več delovnih mest

Ob Kolpi v Beli krajini leže Adlešiči, kraj, ki je zakladnica ljudske folklorne. Ljudje tu skrbno zbirajo in ohranjajo nam in znanjem stare ljudske pesmi, plese, šege in običaje. Tu še vedno ročno izdelujejo znano belokranjsko domače platno in lepe ter bogate vezanine.

Prav v tem kraju, kamor skoraj še ni segla industrializacija, ima TOZD „Ločna“ dislocirani obrat s 40 zaposlenimi. Ustanovljen je bil kot Rogov obrat. Od pripojitve Roga je v sklopu TOZD Ločna.

VOLČIČ JELKA je predstavnica srednje generacije. Je mati treh mladoletnih otrok, žena in gospodinja. Na delo prihaja iz 10 km oddaljenega Prilišča onstran Kolpe. Na delovnem mestu je marljiva in nadvse tovariška. Kljub temu da ima veliko dela z družino, si ničesar ne želi bolj, kot to, da bi še naprej imela zaposlitev.

Obrat dela v mnogo težjih pogojih, kot pa matična TOZD. Delajo s starimi stroji in v neprimernih prostorih, vendar se ne pritožujejo. So skromni in potrpežljivi, hvaležni za vsako izboljšavo, ki jim prinese boljše delovne pogoje. Veseli so, da se je tudi zanje uredila topla prehrana. Kajti kot kmečke žene jih čaka po delu še obilica domačih opravil in tako dostikrat še misliti ni bilo, da bi si pripravile malico.

Delavke prihajajo na delo v glavnem peš. Le nekaj se jih vozi z avtobusom iz oddaljenih krajev. Vendar nobena ne tarni in ne premišljuje, ali bi hodila na delo ali ne. Vse dobro vedo, da je zaposlitev zanje edina rešitev. Najbolj pereč problem kolektiva je vseskozi socialna varnost, da se ne bi z dneva v dan bali, ali bodo imeli zaposlitev ali ne. Krajevna skupnost in občina Črnomelj sta jim že večkrat obljubili, da bodo v povezavi z delovno organizacijo našli rešitev za obstoj in razširitev dosedanjega obrata, vendar se stvar ne premakne z mrtve točke.

Zaposlene to čedalje bolj teži, ker ne vidijo perspektive, zagotovljenega kosa kruha in socialno varnost. Tu ne gre samo za teh 40 zaposlenih, to vprašanje zanima tudi ostalo prebivalstvo, kajti za tako pasiven kraj kot so Adlešiči je vsako na novo odprto delovno mesto velika pridobitev, ker bodo le tako preprečili izseljevanje mladih iz skope belokranjske zemlje, ki je znala med narodnoosvobodilno borbo tako nesebično ponuditi roko vsakemu in ki je zadnji košček kruha delila s partizansko vojsko. Že zaradi tega Adlešiča-

ni kot nerazviti in zapuščeni upravičeno pričakujejo, da jim bo sedaj družba ponudila roko, jim doma dala košček kruha, tako kot so to oni storili pred več kot 30 leti.

V kolikor bi se tu odprla delovna mesta, tako kot si to žele, bi se marsikdo, ki je že odšel v svet, vrnil domov in se tu zaposlil. Na zemlji, kjer danes delajo samo še stari, bi zopet veselo zapeli. Ponovno bi bila zemlja obdelana in dajala kruh za vse.

To danes najbolj teži naše delavce, zaposlene v tem obratu, in vse tiste, ki si žele, da bi bili zaposleni, da jim ne bi bilo treba v svet, da bi lahko doma ustvarjali in dobili zaposlitev.

ADLEŠIČ ANICA je predstavnica mlajše generacije. Je ena najboljših delavk v tem 40-članskem kolektivu. Pred sedanjo zaposlitvijo je bila zaposlena v Betinem obratu v Črnomlju. S seboj je prinesla izkušnje iz prejšnjega delovnega mesta, ki jih s pridom uporablja in nesebično prenaša na ostale sodelavke. Tudi ona si tako kot sodelavke prizadeva, a bi s svojim delom pripomogla k razvoju obrata.

Adlešiči z okolico so najjužnejši del Bele krajine

gnjavim, gnjaviš...

(DNE 13. 3. 1976)

„Kako lepo bi bilo pri nas, če ne bi bilo tistih nekaj gnjavežev! Morijo in mrcvarijo te ob vsakem času, da je joj. Raje bi ga nosil, kot prenašal.“

Stacke, ki ga lahko marsikdaj in marsikje slišimo.

Ti ljudje ne vedo mnogo o medčloveških odnosih. Morda se niso naučili umetnosti sožitja z drugimi ali pa morajo delati in živeti z ljudmi, s katerimi je sožitje težko. Prvi skušajo pred problemom zbežati tako kot deček iz šole, ker mu učitelj ni všeč, drugi pa imajo radi svoje delo in svoje osebne dohodke, všeč pa jim niso ljudje, s katerimi morajo delati.

Dobro je, da v življenju čim prej spoznamo: med desetimi je ponavadi eden, s katerim, kot pravimo – težko, zelo težko „pridemo do konca“. Teh preobčutljivih, popadljivih in neprijetnih ljudi ne moremo popraviti tako lahko, kot popravimo pokvarjene stroje. Niti najmanj ne pomaga, če jih grajamo. Moramo se naučiti sožitja z njimi. Nekje sem prebrala, da je treba z njimi ravnati tako kot s pokvarjeno uro: če kazalca kažejo pol šestih, hkrati pa bije štiri, potem je ura natanko deset! Pri tem bomo laže uspeli, če bomo ugotovili, zakaj so takšni. Gledati jih je treba kot zanimive primerke človeških značajev, ne pa kot osebne sovražnike.

Nekateri menijo, da so krivi sami, kadar pride do konfliktov z ljudmi, s katerimi je težko „priti do konca“. Ne dovolite, da vam omajajo vašo objektivno stališča. Različni „morilci“ ne usmerjajo svojih napadov samo proti vam, ampak mnogo bolj proti sebi, ker sebe najteže prenašajo. In čeprav se takšnih ljudi povsod skušajo znebiti, jih boste kljub temu našli povsod.

Na svetu so ljudje vseh vrst. Vsak dan lahko srečate prepirljivce, diktatorje, sumljivce, nevoščljivce, lažnivce, kritikastre itd., ljudi, ki jih ima v oblasti njihovo razpoloženje in ki mučijo okolje.

Če pa takšen človek zares postane kamen spotike v vašem kolektivu, potem spregovorite na ustreznem mestu.

volitve v ds

Na podlagi 32. člena samoupravnega sporazuma o združenju TOZD v delovno organizacijo „LABOD“ tovarna oblačil Novo mesto je skupni delavski svet na seji dne 3. aprila 1976 sprejel

SKLEP:

o razpisu volitev delegatov v skupni delavski svet

Volitve bodo 28. aprila 1976.

Vsaka TOZD oziroma delovna skupnost skupnih služb voli 3-člansko delegacijo.

Volilne enote za volitve delegatov so:

volilna enota

TOZD „Ločna“ št. 1

TOZD „Libna“ št. 2

TOZD „Delta“ št. 3

TOZD „Temenica“ št. 4

TOZD „Tip-Top“ št. 5

Ljubljana št. 5

(Idrija samostojno volišče)

Delovna skupnost skupnih služb št. 6

Za pravilnost in zakonitost volitev so odgovorne volilne komisije v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb.

Volilne komisije nadzirajo izvajanje volitev in opravljajo druga opravila v smislu določb pravilnika o volitvah v organe upravljanja v „Labodu“.

Upoštevajoč načela samoupravnega sistema, delavski svet ugotavlja, da so nosilci in organizatorji volilne aktivnosti: delavski svet v TOZD in družbenopolitične organizacije, predvsem pa izvršni odbor sindikalne organizacije.

Zaradi ekonomičnosti in enotnosti pri izvedbi postopka priporoča skupni delavski svet, da TOZD in delovna skupnost skupnih služb razpišejo volitve za delegate v skupni delavski svet in v organe upravljanja TOZD za 28. april 1976.

Obenem opozarjamo na pravilnost in pravočasnost kandidacijskega postopka in na določila, da mora biti potrjena kandidatna lista razobešena vsaj 5 dni pred volitvami.

Podoben postopek o volitvah določa pravilnik o volitvah v organe upravljanja, ki je bil sprejet letos in posredovan vsem TOZD in delovni skupnosti skupnih služb.

**Predsednica SDS
DRAGICA STANIČ**

Nastop mladink TOZD Temenica Trebnje na proslavi v počastitev dneva žensk

pred nami so volitve

Sklep o razpisu volitev v organe upravljanja je objavljen v tem glasilu, prav pa je, da o volitvah kaj več spregovorimo in da se spomnimo osnovnih značilnosti in nalog v času volilne aktivnosti.

Ustava določa osnovna samoupravna načela v TOZD, med njimi tudi pravico in dolžnost delavcev voliti delavski svet kot organ, ki upravlja delo in poslovanje v TOZD oziroma OZD. Ustavo tolmačimo tudi tako, da lahko delavci volijo tudi druge organe, ki neposredno odločajo o pravicah in obveznostih iz medsebojnih razmerij. Tako v našem primeru volimo poleg DS še 4 komisije kot organe upravljanja.

V TOZD smo poslali pomožni material za pripravo volitev, ki poleg navodila, rokovnika za posamezna opravila zajema primere sklepov in odločb v tem postopku zapisnikov in obrazcev, vendar le kot primer, ne pa kot obvezno uporabo v konkretnem primeru. Glede na to ne bi smelo biti težav pri izvedbi priprav in samih volitev vse do konstituiranja izvoljenih organov.

Posebno pomembna je naša aktivnost v času evidentiranja kandidatov za člane organov upravljanja in organizacija kandidacijskih konferenc, na katerih bomo določili kandidate, volili jih bomo šele na volitvah.

Družbenopolitične organizacije v DSSS in v TOZD „Ločna“ so imele sestanek, na katerem so poleg ostalega določile kriterije za evidentiranje kandidatov. Ti kriteriji so predvsem:

– da so družbeno aktivni in vzorni na svojem delovnem mestu;

– da so sposobni prenašati stališča sodelavcev na samoupravne organe in obratno;

– da so moralno in politično neoporečni.

Osnovno stališče, ki je v skladu z našim samoupravnim sistemom, je tudi to, da morajo biti zastopane v organih vse strukture TOZD oziroma delovne skupnosti skupnih služb.

Menim, da volilna aktivnost, najmanj pa izvedba volitev samih ni le stvar organov in izvršnih odborov sindikalne organizacije, ampak smo dolžni vsi delavci aktivno sodelovati v vseh fazah tega postopka, od evidentiranja možnih kandidatov preko kandidacijskih konferenc in na volitvah samih, da bi le-te bile čim bolj pripravljene in opravljene v skladu s predpisi in sklepi organov in družbenopolitičnih organizacij. Na ta način bomo zagotovili boljše strukturo sestavo naših organov in s tem večjo učinkovitost le-teh pri delu, kar bo toliko bolj pomembno glede na obdobje, ki je pred nami in za katerega bo po sprejetju zakona o združenem delu značilno dokončno usklajevanje samoupravnega sistema z ustavnimi načeli, kar je težka in odgovorna naloga.

vrhnja oblačila na beograjskem sejmu

Od 15. – 19. marca je bil v Beogradu spomladanski sejem, na katerem so se Labodova vrhnja oblačila prvič uradno predstavila kupcem in potrošnikom. Glede na to, da predstavlja Labod s svojim prvotnim programom že priznano ime na trgu, je bilo potrebno tudi program vrhnjih oblačil predstaviti tako, da ta ugled samo še stopnjujemo.

Priznati moramo, da smo v tem popolnoma uspeli, saj je bilo zanimanje za naše modele in novo kolekcijo veliko, tako pri kupcih kot pri potrošnikih. Obisk poslovnih partnerjev je bil zadovoljiv, tudi s sklenjenimi posli smo lahko zadovolj-

ni. Predvsem pa je važno to, da si je program vrhnjih oblačil začel utirati zastavljeno pot – se pravi s kvalitetnimi in modnimi artikli zadovoljevati zahtevnejši krog potrošnikov.

Da je res tako, pričča tudi začetek zelo razveseljivo priznanje. Žiri potrošnikov je namreč med razstavljenimi eksponati izbrala kar 5 modelov (3 ženske in 2 moška) ter jim dodelila posebno priznanje. Za začetek laskavo priznanje, ki pa obvezuje vse, ki delajo na tem področju, k še večji prizadevnosti.

Ker priznanja sama niso edino merilo o uspešnosti oziroma prodornosti kolekcije, še nekaj besed o sami prodaji.

Trenutno je obdelano približno polovica terena, preostali del naj bi obdelali do konca meseca aprila. Že prvi podatki kažejo, da je kolekcija lepo sprejeta, še posebno ženski program. Tega uvrščajo kupci v sam vrh, pa tudi sami zaključki dokazujejo, da smo s tem programom, za katerega je splošno zanimanje, uspeli. Slabše gre v prodajo moški program, za katerega je zanimanje manjše. Tu bo potrebno za naslednjo sezono razmišljati o spremembi oziroma dopolnitvi programa. Trend povpraševanja potrošnje težke konfekcije posebno na zahodu – vemo pa, da z zamudo prihaja tudi k nam – je v tako imenovanem „oblačenju za dopust“, se pravi v športnem oblačenju, medtem ko klasični način izgublja dosedanje veljavo. Na tem področju bo torej potrebno iskati možnosti za plasman izdelkov moške konfekcije. Verjetno bi našli marsikatero stično točko s programom perilo-šport, oziroma se dopolnjevali. Tak način bi tudi marsikje olajšal pot do kupcev, ki jih vrhnja oblačila še nimajo, pa tudi obratno.

Možnosti je torej dovolj, potrebno jih je samo najti in dobro izkoristiti. Zavedati se moramo, da je končni uspeh odvisen od nas samih, oziroma še večje prizadevnosti vsakega posameznika posebej.

zavest nima meja

Človek bi si mislil, da se je s koncem dvajsetega stoletja vsaj v Evropi končalo vsakršno vprašanje, ki naj bi bilo povezano z obstojem narodnosti. Na žalost pa ni tako. Slovenski narod, ki ga je doletela usoda, da se je naselil pred stoletji prav na ozemlju, kjer se prelivajo tokovi kulture, se mora kljub evropski „kultumosti“ boriti za obstoj. Še huje je to, da avstrijska socialistična stranka ne pozna pravice do obstoja naše manjšine in da se hote ali nehote postavlja na stališča, ki so sorodna fašizmu. Nekaterim ljudem pač ne gre v glavo, da življenjske moči naroda ni mogoče izražati zgolj s številkami.

Kljub temu pa smo ponosni, da je narodna zavest Slovencev prav zaradi boja za obstoj postala živa stvarnost. Uspeli so socialistične matične domovine so obudili nacionalni ponos tudi pri nekoč najbolj potlačenih pripadnikih naše skupnosti. Beneški Slovenci so doživeli svoj narodni preporod. Ne v domovini, temveč na tujem, v Švici, Belgiji in Luksemburgu ustanavljajo društva, ki jih povezujejo in v katerih razvijajo svojo kulturno dejavnost. Iz tujine prinašajo domov nov duh. Zavedajo se, da so del naše narodne skupnosti.

Prav tako se tudi koroški Slovenci vključujejo v zavestni boj za obstanek. Tudi tisti, ki meni-

NIKOMUR NE GLEJMO SKOZI PRSTE

Ker nerazumevanje tega, kaj je dostojno člana ZK in kaj ne, ne more biti poglavitni razlog za kršitve komunistične morale, je torej jasno, da ugled Zveze komunistov najbolj spodkupujejo tisti, ki grešijo zavestno, zaradi česar čaka OO ZK resna naloga, da ravnajo z njimi tako ostro, kot zahteva tovariš Tito. Vsakršno „gledanje skozi prste“ tistim, ki so se ukvarjali „s koristnimi malverzacijami“, iskali in našli luknje v zakonih, tistim, ki so obogateli („v Jugoslaviji pa ni plače, s katero bi se dalo obogatiti“ – Tito), bi pomenilo oportunistem, ki tudi sicer vedno načenja tkivo partije. Z odstranitvijo takšnih bi Zveza komunistov le pridobila, saj bi se povečala njena moralno-politična moč.

jo da so „vindišarji“, se dobro zavedajo, da pripadajo neki drugi etnični skupini. Za nas je to brez dvoma kvalitetni premik, ki potrjuje, da je matični narod v osvobodilnem boju zastavil pravičen program za svoj razvoj v pripadnosti.

Nihče nam nima pri tem pravice očitati, da smo nacionalisti. Zavedamo se, da smo del velike skupnosti. Pravico imamo, da v njenem okviru ustvarjamo in dajemo svoj prispevek k razvoju in k vsemu tistemu, kar imenujemo sodobna kultura.

kaj delajo strelci v »delti«

Strelci iz TOZD Delta Ptuj so v počastitev dneva žena organizirali tradicionalno strelsko tekmovanje z zračno puško. Tekmovanje je bilo v jedilnici, ki ustreza vsem strelskim normam. Tekmovanje je potekalo disciplinirano in v športnem duhu; udeležilo se ga je 27 ekip (135 strelcev in strelk) in tako je bilo to najštevilnejše tekmovanje v ptujski občini.

Najuspešnejša je bila favorizirana ekipa SD Turnišče z 835 točkami, takoj za njo se je uvrstila ekipa Turnišče II (775 točk), na tretje mesto se je uvrstila ekipa Jože Lacko (759 točk), na 4. mesto ekipa Delta I (738 točk), 5. mesto Izbira (737 točk).

V ženski konkurenci je bila najuspešnejša ekipa SD Turnišče, slede SD TAP in SD Delta.

Najboljši posameznik je bil Albin Vrbnak (176 krogov), med ženskami pa že znana Zdenka Skok (172 krogov), oba iz SD Turnišče.

Najuspešnejši so prejeli diplome in praktične nagrade.

14. marca je bilo v našem improviziranem strelišču tekmovanje za občinsko „zlato puščico“. Za uspešno organizacijo prireditve smo dobili pohvale od občinske strelske zveze Ptuj in od vseh občinskih strelskih družin. Na tekmovanje se je prijavilo 14 družin s 70 strelci.

Našo strelsko družino so zastopali: Ivan Češarek, Milan Strgar, Danica Potočnik in Anica Lesjak. Občinsko zlato puščico je osvojil Ivan Rataj (531 krogov) – SD Turnišče; 2. mesto Albin Vrbnak (518 krogov) – SD Turnišče. Milan Strgar iz naše strelske družine pa je s 470 krogi zasedel 21. mesto.

Ob tem je potrebno omeniti tudi uvrstitev favorita Stanislava Golca, ki je član našega kolektiva, a že 10 let tekmuje za SD Turnišče. V občinski in republiški konferenci zaseda vidna mesta. Decembra je osvojil dva medobčinska pokala, z malokalibrsko puško je zmagal na občinskem tekmovanju in zasedel 2. mesto na republiškem tekmovanju s polavtomatsko puško. Na letošnjem občinskem tekmovanju je zasedel s 502 krogi 8. mesto, na republiškem v Murski Soboti pa je nastreljal 510 krogov.

Strelska družina TOZD „Delta“ se tudi temeljito pripravlja na srečanje med TOZDI v okviru Laboda in upamo, da si bomo z dobrimi rezultati ustvarili pogoje in zaupanje za sodelovanje na tekstiliadi v strelski disciplini.

Novoustanovljena brigada, združena iz delavk bivšega Roga in TOZD Ločna, uspešno uresničuje s programom zahtevane naloge. Na sliki: pogled na del brigade

sodelujmo!

Z izdajo pričujoče številke, ki je v VI. letu izdavanja tretja, izpolnjujemo obljubo, da bo časopis izhajal vsak mesec. Vsi sodelujoči pri urejanju in izdajanju glasila upamo, da smo nalogo zadovoljivo opravili. To pa morate potrditi vsi in obenem ugotoviti, če je to tak časopis, kakršnega si vsi želimo.

Danes ugotavljamo, da smo imeli za prebolevanje začetnih težav dovolj časa in da smo prebrodili težave, ki so bile bolj ali manj administrativno-tehnične narave. Zal moramo ugotoviti, da v tem času nismo uspeli pridobiti širšega kroga sodelavcev, dopisnikov, ki bi sicer lahko s svojimi prispevki obogatili časopis. Brez dvoma bo to v prihodnje ena od zahtevnejših nalog, s katero se bomo morali krepko spoprijeti.

Jasno je, da bo le s pomočjo širšega kroga sodelavcev glasilo lahko postalo dober in primeren informator ter svetovalec vsakomur izmed nas. V tem glasilu je dovolj prostora za vsakogar, ki želi s svojim prispevkom, člankom, sliko, obvestilom ipd. obogatiti posamezno številko časopisa, s tem pa tudi kroniko celotnega podjetja.

Casopis mora zajeti celotno problematiko in dogajanja znotraj in zunaj podjetja, in sicer na tistih področjih, ki jih srečujemo v širši družbeni skupnosti.

Morda ne bi bilo odveč predlagati, da vsaka temeljna organizacija združenega dela

določi posameznega delavca, ki bi deloval kot stalen in zadolženi informator. Ta naj bi vsak mesec v dogovorjenem roku s pomočjo ostalih članov temeljne organizacije združenega dela posredoval v pisni obliki (kratko in jedrnat) vsaj nekaj novic:

– delu OO ZK, sindikalne podružnice, mladinske organizacije, DS in drugih samoupravnih organov v SIS ipd.;

– splošni obliki informacij: samoupravno-gospodarske, komercialno-poslovne, delovno-proizvodne, ipd.

– izobraževanju na delovnem mestu, na tečajih, v šolah, obiskih;

– napredovanju investicij, zamisli, načrtih, gradnji, obnovi;

– problemu meseca: fluktuaciji, izostankih, kriminalu, požarih, nesrečah, ipd.;

– odnosih med TOZD, povezanosti, soodvisnosti, ipd.;

– akcijah: delovne prostovoljne, reklamno-propagandne, krvodajalske, ipd.;

– rekreaciji, športu, tekmovanjih, izletih, prireditvah, proslavah, humorju;

– družbenem standardu: stanovanjih, prehrani, zdravstvenem stanju, počitnicah v domovih, ipd.

– Poleg navedenih je brez dvoma še vrsta problemov, vprašanj in utrinkov iz našega vsakdanjega pestrega življenja in dela, ki je neizčrpen vir informacij, ki morajo najti prostor v našem glasilu.

Zato vas v imenu uredniškega odbora in vseh, ki se trudijo za izboljšanje informiranosti kolektiva, pozivam, da s svojimi prispevki sodelujete pri oblikovanju in izdajanju časopisa.

M. T.

vesti

Delta iz Ptuja je dobila pokroviteljstvo nad razstavo „Vlakno in izdelek“, ki jo je pripravil Pokrajinski muzej v paviljonu „Dušana Kvedra“ v Ptuju. Ta razstava prikazuje ženska dela od najpreprostejših do pravih mojstrskih izdelkov. Vidimo lahko, kaj vse so ustvarile pridne ženske roke, tako pri pridelavi in obdelavi vlaken, kot izdelavi končnih proizvodov, predvsem lanu, konoplje, volne, tudi svile in bombaža. Mnogi izdelki niso nastali samo iz praktičnih pobud, vezanih za običaje, ampak tudi iz želje, da bi čimbolje in lepše uredili človekovo okolje in vplivali na njegovo počutje.

Nas so povabili k sodelovanju zato, ker smo izrazito ženski kolektiv in ker se ukvarjamo z vlaknastim materialom in izdelki. Ženske v kolektivu so bile sodelovanja zelo vesele in so si razstavo v velikem številu ogledale, saj jih področje zanima, kot žene-proizvajalke in kot žene-gospodinje.

19. in 20. marca 1976 je bil na Borlu pri Ptuju seminar za idejnopolitično usposabljanje sindikalnih delavcev, katerega so se udeležile tudi štiri sindikalne delavke TOZD Delta. V dveh dneh, kolikor je trajal seminar, so se udeleženci pogovorili o aktualnih temah današnjega razvoja; poudarek je bil na delegatskem sistemu in udeležbi sindikata v njem, socialni politiki, izobraževanju, planiranju in gospodarskem razvoju občine. Posebno pozornost so namenili osnutku novega zakona o združenem delu, ki pomeni revolucionaren korak v naš pri-

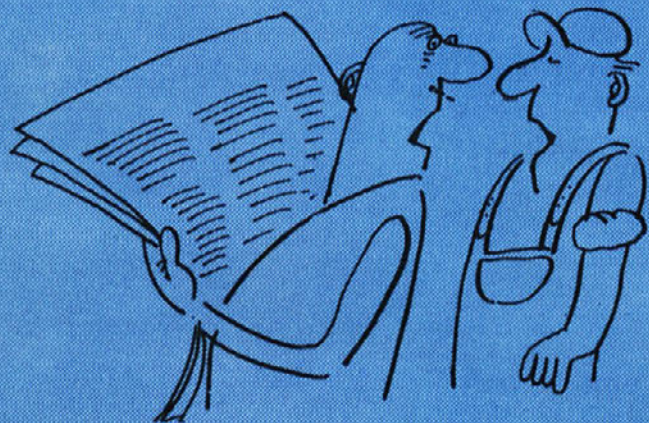
hodnji razvoj. Seminar je skupaj z občinskim sindikalnim svetom pripravila delavska univerza Ptuj.

Na zadnji seji družbenopolitičnih organizacij TOZD Delta Ptuj so predlagali, da bi tudi letos organizirali prostovoljno delo za nadaljnjo ureditev okolja. Posadili bomo okrasno grmičevje, vrtnice in enoletnice ter uredili nasad sadnega drevja. Zavedamo se namreč, da okolje, v katerem človek dela, odločilno vpliva na njegovo počutje na delovnem mestu.

Po letošnji razdelitvi nagrad prejema kolektiva TOZD Delta od svojih upokojujencev mnogo pismenih in ustmenih zahval in lepih želj za nadaljnje uspešno delo in razvoj. Pravijo, da niso pričakovali tolike pozornosti in da so je zelo veseli.

Na Otočcu je 25., 26. in 27. marca 1976 organiziral komite občinske konference Zveze komunistov Novo mesto seminar za sekretarje organizacij Zveze komunistov. Seminarja sta se udeležili tudi sekretarki OO ZK TOZD „Ločna“ in DSSS.

Seminar je bil organiziran, da bi dosegli ustrezen nivo spoznavanja samoupravljalške socialistične prakse in še bolj opredelili vlogo člana ZK pri njegovem dograjevanju. Tu so skušali na najbolj smotern način opredeliti poglobitvene značilnosti našega razvoja in istočasno konkretizirati nadaljnje akcije.

- Po novem bomo morali vse, kar smo kupili, tudi plačati!
- Kaj doslej ni bilo tako?
- Bilo, samo plačati ni bilo treba!

Karikatura; A. Novak

labod

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne perila LABOD Novo mesto, izhaja vsako drugo sredo v mesecu v nakladi 2400 izvodov. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož. Tehnični urednik: Marjan Moškon. Stavek, filmi in prelom – ČZP Dolenjski list, tiska – KNJIGOTISK, Novo mesto